

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ez 31, 1 - 12

Text: **Mt 13, 31-32** *Ještě jiné podobenství jim předložil: „Království nebeské je jako hořčičné zrnko, které člověk zaseje na svém poli; je sice menší, než všechna semena, ale když vyroste, je větší, než ostatní byliny a je z něho strom, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích.“*

Máme před sebou jedno z nejkratších Ježíšových podobenství. Jsou to jenom dva verše. A ještě se tu mluví o nejmenším semínku ze všech, o hořčici. Podobenství ale obsahuje celkem tři role. Kromě již zmíněného hořčičného semínka je tu také ten, kdo je zasel. A pak jsou tu i ptáci, kteří hnízdí ve větvích. Co ty tři symboly znamenají?

Ten, kdo zasel semeno, je bezesporu Bůh. On je iniciátorem, on je tím, kdo sází. Jeho je pole, od něj pochází setba. Setbou je v tomto případě hořčičné zrnko.

Hořčičné zrnko má v tomto podobenství hlavní roli. Už v samotném podobenství je jasně řečeno, že zrnko tu představuje, zpodobňuje nebeské království. Zrnko zde zobrazuje něco, co se jinak dost obtížně popisuje. Vždyť už sám termín nebeské království je sám o sobě podobenstvím. Hořčičné zrnko a Boží království jsou dva obrazy, vyjadřující totéž. Boží království, jak víme z Bible, je něco, co už tu neviditelným způsobem je přítomno. Není to nějaká budoucí říše. Boží království, to je obrazné vyjádření Boží vlády mezi lidmi i v člověku samotném; vlády, která se tu již uskutečňuje, i když zatím jen pod povrchem, ne příliš zjevně a ne v plnosti. To se v podobenství vyjadřuje tím, že zrnko bylo zaseto do země. To je realita a perspektiva vypravěče. Boží království už je tu, příchodem Ježíše Krista se prolomilo do tohoto věku, už zde skrytě působí a roste. A my čekáme, že jednou opravdu vyrostе.

Proč si Ježíš ze všech možných semen vybral právě to hořčičné? K odpovědi se dopracujeme. Nejdříve si povězte něco o hořčičném zrně jako takovém. Hořčičné zrnko ve skutečnosti není úplně nejmenší ze všech. Ale i z Nového zákona samého pochopíme, že tenkrát platilo za něco nepatrného, zřejmě ve formě nějakého ustáleného rčení. Prostě bylo svou drobností příslušné. Znalého čtenáře však může překvapit, že Ježíš popisuje hořčici jako by byla stromem, přitom jde o bylinu. Ovšem Matoušův dávný čtenář znal tehdy běžnou odrůdu, která dosahovala výšky 1,5 - 2 a někdy až 5 metrů. Ve velikosti tedy problém není: z nepatrného semínka do dvoumetrové rostliny, to je skutečně kontrast, jak se patří názorný. I tehdejší čtenář ovšem musel být zaskočen, že se o ní mluví málem jako o cedru libánském, jehož větve skýtají útočiště. Jakkoli mohla být hořčice vysoká, přece jen zůstává jakýmsi přerostlým křovím. Z dobových dokladů je zřejmé, že byla považována za doplňkovou rostlinu, sice užitečnou, ale vůbec ne vzácnou a vůbec ne váženou. Byla trpěna na okrajích pole, ale člověk si musel dát pozor, aby mu „nezaplevelila“ pole celé. Vůbec nemůže být řeči o tom, že by ji pečlivě sázel a piplal. Mnohem náležitějším symbolem Božího království by dle mého soudu byl právě třeba ten libánský cedr, který nejenže dorůstá úctyhodných rozměrů, ale navíc má všechny kvality, které hořčičné křoví postrádá. Ve SZ máme takové podobenství, kde se mluví o kráse libanonského cedru - u proroka Ezechiele ve 31. kap. Ovšem pozor! Tam je toto podobenství vztaženo na pyšnou Asýrii a na egyptského faraona. Jeho pýcha jej přivede k pádu, takže nakonec je vzrostlý a silný libánský cedr vyt'at a zavržen. Ne tak je tomu s naším hořčičným semenem. To, když vyrostе, tak nese užitek, neboť ptáci přilétají a hnízdí v jeho větvích. Takže se vraťme k té dřívější otázce: Proč si Ježíš ze všech možných semen vybral právě to hořčičné? Proč je Boží království podobno tomuto polovičnímu plevelu namísto ušlechtilého cedru?

Odpověď musíme hledat v širším kontextu Ježíšova vyprávění. Tomuto podobenství předchází totiž jiné podobenství, a sice o pšenici a pleveli. Vypráví se v něm o tom, že nepřítel zasel mezi dobré semeno plevel, kralicky „koukol“ a hospodář na to říká služebníkům, aby to nechali spolu růst až do dne žně. Smyslem tohoto podobenství stručně řečeno je, abychom nesoudili předčasně, ale přitom abychom počítali s tím, že jednou skutečně bude soud a zlo bude potrestáno. Toto podobenství však může zároveň vyvolat dojem, že jednou sice bude jasně rozlišeno, co bylo dobré a co zlé, ale právě teď a tady bují všude plevel a nedá se s tím nic dělat. Zřejmě z tohoto důvodu je hned za podobenstvím o pleveli

v pšenici zařazeno podobenství o hořčičném zrně. Jakoby chtělo korigovat ten dojem ve prospěch dobra a toho, co Ježíš nazývá Královstvím. Ona totiž hořčice je na jedné straně užitečná, ale zároveň taky tak trochu divoká rostlinka, která se chová velmi svobodně, tedy až příliš podobně jako plevel. Má-li tedy někdo dojem, že zlo a špatnost se kolem nás šíří jako bující plevel, pak vězte, že stejnou životaschopnost má také dobro. Proto je tady místo staletých cedrů hořčičný skoroplevel, rostlina, která vyrostе rychle a téměř všude. A proto se v podobenství tak zdůrazňuje, že až vyrostе, je „větší než ostatní byliny“ - že tedy přeroste i ten plevel zla, jehož pachut' nám zůstala z předcházejícího podobenství. Dobro Božího království je větší než zlo Nepřítele a může se šířit stejně dobře jako plevel. Ta rychle a všude rostoucí divoká hořčice je tedy přiměřenější obraz Božího království než majestátní, ale strnulý cedr, který sice dorůstá úctyhodných rozměrů, ale člověk musí čekat sto let, než z něj něco je.

Někdy mám dojem, že církev se ve svých dějinách více ubírala cestou toho libánského cedru, stavěla honosné katedrály a kostely, které přetrvaly věky, namísto toho, aby jako ta divoká hořčice pronikla a prorostla všude do všedního života lidí doma, v práci nebo na poli či ve chlěvě. Boží království, Boží vláda není záležitostí vznešené a důstojné nálady v chrámě, v bohoslužebném rozjímání, ale prolamuje se do našeho všedního života. Boží království se rozrůstá do výšky i do šířky a touží se rozmnožit tak, jako ta hořčice. Stejně však jako ta hořčice je Boží království u lidí v nevážnosti, řády Božího království jsou vykazovány „do patřičných mezí“, na okraj zájmu, aby náhodou „nezaplevelily“ lidem zahrádky jejich blahobytu, spokojenosti a lhostejnosti. Církev je ve společnosti trpěna sice jako užitečná, ale běda, kdyby měla více prorůst naskrz společností. Lidé obdivují právě jen ty libánské cedry starobylých chrámů, ale nezkrutný keř svobodné církve se snaží všelijak přistříhovat, aby se moc nerozrostl. Boží království také není na tomto světě v takové vážnosti jako libánské cedry politických a hospodářských mocností, ale přesto je životaschopné a nakonec svou vnitřní vitalitou přeroste všechnen plevel zla na tomto světě. Dobro Boží vlády má totiž, jak víme z knihy Zjevení, poslední slovo.

Tady bych mohl své kázání skončit, ale vy všichni jistě čekáte ještě na tu poslední roli z těch tří, které jsem zmínil na začátku. Tak tedy: všechno nasvědčuje tomu, a vykladači Bible to potvrzují, že nám křesťanům, kteří žijeme pod Boží vládou, v úkrytu Božího království je v tomto podobenství vyhrazena role těch ptáků. Zní to poněkud kuriózně, ale právě ti ptáci jsou těmi, kdo nachází ve větvích stromu domov, ochranu a útočiště. Avšak není to až tak úplně jednoznačné; ne snad pro nepřijatelnost představy - křesťan jako pták, nýbrž pro čas, ke kterému se podobenství vztahuje: ptáci se přijdou uhnízdit teprve, až se království bude podobat stromu - to je v perspektivě podobenství teprve budoucnost, zatímco čtenář se vlastně nachází v situaci, kdy „uhnízdit“ ještě dost dobře nelze. V plnosti budeme požívat ochrany a příjemného stínu Božího království až na věčnosti. Tam už na nás nebude bít slunce ve dne ani měsíc v noci. Zatím poletujeme kolem. Nicméně už nyní smíme s radostným švitořením pozorovat, jak Boží království roste a nemáme důvod pohrdat jeho zdánlivou skrytostí v tomto světě. Tam, kde se rozhodneme zvolit si v životě poslušnost Boží vládě, tam, kde se uchýlíme pod Boží řády a dáme jim přednost před výhní zla a nenávisti, tam se Boží království stává zjevným, tam se prolamuje a zviditelňuje i pro jiné a my máme být svědky tohoto vlamování se vlády Boží do tohoto světa. A tak prostě budme těmi poletujícími ptáky, kteří se rozletí všude okolo a svým radostným zpěvem vyprávějí o tom, jak se těší na košatý strom, kde lze nalézt úkryt, potravu, bezpečí a kde lze zahnízdit a nalézt svůj pravý domov.

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši, ty nás učíš, že se nemáme bát o budoucnost tvého království ve světě. Ty nám ukazuješ, že tvé království je životaschopné a živé, rozmáhá se a bují, zápasí se zlem a mocnostmi temnoty. Ukazuješ nám, že světlo tvého evangelia se dere dopředu a proniká do tohoto světa. Jenom tě prosíme, dej, ať jsme přítomni. Ať nestojíme stranou, abychom jen kriticky posuzovali, co by se mělo dělat, jaká by církev měla být, jací by měli být křesťané. Dej, ať jsme sami svědky a bereme na sebe zodpovědnost vydávat svědectví svým vlastním příkladem o tom, že víme, kde je možno načerpat sílu k životu. Dej, ať dovedeme lidem kolem nás povědět o tom, kde je možno nalézt vodu živou, pramenící k životu věčnému. Dej, ať dovedeme poradit všem bludajícím a bloudícím. Prosíme tě, Pane, za všechny, kteří se obávají, že zlo nakonec vyhraje, prosíme za ty, kteří rezignovali a ztratili smysl života. Dej se jim nalézt a poznat. Prosíme tě za církev, která je zmytána všemi možnými pokušeními, ochraňuj tu svoji brstku věrných a pomáhej jim bojovat s útoky Nepřítele. Dej, Pane, všem pochybujícím i nám odvahu víry, naději vítězství a lásku ke tvému slovu, ke tvému lidu a k tobě samému. Daruj mír a pokoj nám do srdcí i všude tam, kde vládne nepokoj a strach. Důvěřujeme našemu nebeskému Otci, že jeho slovo o příchodu Božího království je nezpytatelné. Amen.*